

Juldagen i nådens år 2019- Åke Malander (ELBK)

Introitus Psalm 45:2-8, Gt och ep Jes 9:2-7, Ev Luk 2:1-20, III Matt 1:18-25, Afts Tit 2:11-15.

I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn! Nåd vare med er alla, kära medåterlösta vänner, och frid ifrån Gud vår Fader och Herren Jesus Kristus, vår nyfödde Frälsare.

Låt oss bedja: Min pärla skön, min brudgum kär, Guds och Marias Son du är, En stor, högboren Konung! Din nåd är all min rikedom. Ditt ljuva evangelium Är idel mjölk och honung. Eja, Eja, Hosianna! Himmelskt manna, Som vi äta. Aldrig kan jag dig förgäta. Ja, kom till oss idag, du vår jungfrufödde Frälsare, och bespisa oss med det himmelska matnat. Amen.

Som många jular förr inleder vi med den gamla hymnen från östkyrkan: *Kom, låt oss jubla i Herren och förkunna mysteriets närvaro! Skiljemuren är riven, det flammande svärdet viker undan och keruberna lämnar livets träd. Ty Faderns väsens avbild, evighetens Herre, anammar människonatur. Han förblev vad han var: evig och oföränderlig Gud; och vad han ej var antog han: han blev människa av kärlek till människorna. Till honom vill vi ropa: Du som föddes av jungfrun, förbarma dig över oss.*

Se, jag bådär er en stor glädje. Detta låter väl som en ingångsklang till julhögtiden. Glädje hör samman med det kristna livet i allmänhet och med julen i synnerhet. Under adventsveckorna har väl barnen med stigande förväntningar sett fram emot julen. Och vi vuxna då? Ja, vi har väl från alla håll matats med vår tids julbudskap: Kom och köp, köp mer, köp ännu mer! Så kan adventet, som var tänkt som en stillsam tid till eftertanke och självrannsakan, bli till en tid av stress – och kanske en känsla av otillräcklighet inför allt som måste hinnas med. Det kan rent av bli så att vi gör oss ”oro och bekymmer för mångahanda”, medan ”den goda delen” kommer på undantag. Om det skulle vara så att vi känner att, jo, så har det nog tyvärr varit under adventsveckorna, ja, då har vi idag i skriftermålet fått bekänna och lägga fram allt detta inför Herren och så lämna det bakom oss – och gå till Betlehem.

Idag är det **Juldagen**, idag firar vi kristna **Kristi Födelses Högtid**. I snart tusen år har vi här i Norden varje jul hört de kända orden ur Lukas 2. Inte mycket till julstämning är det vi får höra: Josef måste med sin höggravida hustru bege sig till Betlehem för att registrera sig för sina skatteutskylder. (Självdeklarationen var ännu inte uppfunnen!) För herdarna ute på fältet pågick det vardagliga arbetet som vanligt. Men denna natt är inte allt som vanligt, för vad händer? Se, en Herrens ängel står plötsligt framför dem. ”Och de blev mycket förskräckta.” Varför blir människan förskräckt inför mötet med det himmelska? Det torde bero på det som hon innerst inne vet, men som hon gärna försöker förtränga, nämligen att hon är en syndare och inte kan bestå inför den helige och rättfärdige Guden om han kallar henne till räkenskap. Men nu var det inte domens ord ängeln kom med, tvärtom: ”Var inte förskräckta!” Istället för räkenskap och dom förkunnas för dem en stor glädje som avser hela folket, inte bara en utvald grupp. En Frälsare är född, och han är mer än ni kan föreställa er, fastän ni är Abrahams barn och väntar på Israels befrielse. Han är den som Mose och profeterna har skrivit om; han är Messias, HERREN. Och se, på dessa ord eller titlar, Frälsare, Messias, HERREN vilar det kristna julfirandet. Utifrån detta förkunnas idag den stora glädjen, julens evangelium.

Nu har vi berört Lukas berättelse om Jesu födelse, nu går vi till predikotexten (3:e årgången) och begrundar Matteus mer översiktliga framställning. Vi läser **Matt. 1:18-25**, julevangeliet enligt Matteus.

Maria, en jungfru i Nasaret i Galileen var alltså trolovad med Josef. Så långt är det väl inget märkligt, jo, här är två störande omständigheter, en för dem och en för oss alla. Rent allmänt, efter ängelns besked till Maria, kan kanske finnas en liten undran: Josef och Maria bodde i Nasaret uppe i Galileen, men det står ju skrivet att Messias ska födas i Betlehem i Judeen!? Se, kära vänner, Guds underbara ledning av historiens gång, romersk skattebyråkrati tvingar dem att bege sig till Josefs gamla släktstad Betlehem, och där befinner de sig när hon föder sin son, den av ängeln bebådade. Men för dem, för Josef och för de båda familjerna, blev de glada förväntningarna abrupt kullkastade, då Maria befanns vara gravid – innan de kommit tillsammans. En tung prövning!

Dock, en ängel uppenbarade för Josef hur det förhöll sig: ”hon var havande genom den Helige Ande”. Så hade också ängeln Gabriel sagt till Maria vid bebådelsen: ”Därför skall också barnet kallas heligt och Guds Son.” Just därför är han inte bara Messias i betydelsen Davids son, en förväntad Messiasgestalt, utan han är Messias Herren, Davids son och på samma gång Davids Herre. Just därför kan han vara och är han Frälsaren,

för allt folket, ja för hela världen. Han kan vara den Frälsare som ingen av oss människor kunde vara, för som Psalm 49 säger: *"Men sin broder kan ingen friköpa eller ge Gud lösepenning för honom, för dyr är lösen för hans själ."* Ingen kan frälsa sig själv eller sin nästa, alla behöver själv en Frälsare. Arvsynden binder oss alla. Vi är alla av en man och en kvinna, och arvsyndens förs vidare från den ena generationen till den andra, släktled efter släktled. Här, med Maria och hennes son, sker dock det förunderliga, att här bryts kedjan; barnet i henne har blivit till, inte genom någon man utan genom den Helige Ande, genom kraft från den Högste.

Genom ängelns ord till Josef blir det också helt klart hur vi ska förstå utsagan i Jesaja 7:14. Det betyder verkligen att en jungfru ska föda en son, och det syftar på Maria och Jesusbarnet, och det innebär att genom denna unika födelse har Gud kommit till oss människor, blivit vår broder. Detta skänker oss den stora glädjen som änglarna förkunnade. Gud har stigit ner till oss, antagit vår mänskliga natur och *blivit "Immanuel, Gud med oss"*. Han har inte uppenbarat sig i människogestalt, utan han har blivit människa. Gud av evighet, över tid och rum, född av Fadern före all tid, och född i tiden, i Betlehem på kejsar Augustus tid, av jungfrun Maria. Evigheten kommer in i tiden. Gud kommer till oss människor, inte för att döma oss, utan för vår salighets skull, såsom han själv skulle komma att säga runt 30 år senare: *"Inte sände Gud sin son i världen för att döma världen utan för att världen skulle frälsas genom honom"*.

Nu får vi göra en liten utvikning. Kan vi i vår moderna tid, år 2019, verkligen tro på detta? Josef gjorde det i varje fall inte. Tvivlen är inget som har kommit i modern tid. Detta har man naturligtvis utifrån förnuft och erfarenhet alltid hållit för omöjligt: Något sådant har aldrig inträffat! Men om vi nu skulle tänka till ett varv extra – med vårt förnuft, så ser jag två ting att betänka. För det första: Att detta är orimligt och strider mot förnuft och erfarenhet är ju just vad Bibelns framställning själv gör gällande: Detta är något som går utöver de naturliga orsakssammanhangen, det är ett under, ett Guds direkta ingripande i det historiska och biologiska skeendet. För det andra: Varför skulle det vara omöjligt att tänka sig att en sak sker bara en (1) gång? Innan vi lämnar vår lilla utvikning måste vi även avvisa allehanda Maria-spekulationer, därför att de saknar stöd i det bibliska materialet och för att de inte tillför tron något. Trosbekännelserna säger heller inget om någon märklig födelseakt eller något om ständig jungfru och liknande, men de sammanfattar i korta meningar allt väsentligt. Kanske bör vi även påminna oss om att det nådens under som vi idag förkunnar, det skedde inte först i stallet i Betlehem, det skedde redan nio månader tidigare i Nasaret.

Därmed vänder vi åter till texten, till glädjen: *"Han är Messias Herren"*. När änglarna lovsjunger: *"Ära vare Gud i höjden"* är det Marias nyfödde son som är föremålet för deras lovsång. Ty i honom ligger Gud lindad som ett barn i krubban, som vi sjunger i psalmen (864:5). Under sina första timmar här på jorden tar han emot änglars lovsång, lindad i krubban. Under sina sista timmar på jorden tar han emot människors hån och spe, naglad på korset. Men just för dessas och alla andra människors skull, för din och min skull är det som han nu låter sig läggas i krubban och senare låter sitt blod rinna på korset. Till den stora glädjen hör också att han får *"namnet Jesus, ty han skall frälsa sitt folk från deras synder"*. Inte bara ära åt Gud i höjden, utan även *"frid på jorden, till människor Guds välbehag"* sjöng änglarna och pekade på barnet i krubban, ty nu var vår Frälsare född. Ja även vår Frälsare! Herrens profet Johannes Döparen vittnar om honom: *"Se Guds Lamm som borttar världens synd."* Och han betygar själv att han inte har kommit för att låta sig betjänas utan för att tjäna och ge sitt liv till lösen för de många. Han blir en tjänare, *"Herrens lidande tjänare,"* som har förvärvat åt oss Frid, Guds Frid som övergår allt förstånd.

Och tänk, kära vänner, detta fortsätter han att skänka oss. Han kommer till oss ännu idag. Vi är väl i vår tid inga stora skaror som samlas till gudstjänst (eller som läser predikningarna på nätet), men där vi är samlade i hans namn där är han efter sitt löfte mitt ibland oss, och vi får ta emot honom i nådemedlen, i Ordet och sakramenten. Även idag räcker han fram till oss en fullbordad gärning, sin ställföreträdande tillfyllestgörelse för alla människors alla synder och uppväcker och uppeggjar och stärker tron. Därför säger han idag till oss: Jag har kommit för att ni ska ha liv, ett överflödande liv. Han säger till oss som till Tomas: *Tvivla inte utan tro!*

"Se, jag bådär er en stor glädje för hela folket, ty idag har en Frälsare blivit född åt er i Davids stad och han är Messias Herren." Din Frälsare och min Frälsare! En sådan underbar frälsning har beretts åt oss, att det är Gud själv som har utfört och fullbordat den. Så: *Tvivla inte utan tro!* Då ger du liksom änglarna ära åt Gud i höjden. Då får du en obegriplig frid, Guds Frid redan här på jorden. Då får du leva dina dagar under

Guds välbehag. Till detta säger vi Amen, det betyder: Det är visst och sant.

Herre Jesus Kristus, Faderns enfödde Son, du som föddes hit till jorden för att förena oss med Gud, gör vårt hjärta fritt från allt som står Gud emot. Du antog vår mänskliga natur, gör oss delaktiga av gudomlig natur. Du kom för att göra fiendens makt om intet, låt oss bli förlossade från syndens slaveri och få njuta din frid. Du uppenbarades för att församla Guds förskingrade barn, låt oss få vår lott bland dina utvalda. Du steg ner från det eviga till det förgängliga, hjälp oss från detta dödliga liv till det eviga livet. Du som föddes av jungfrun, förbarma dig över oss och över alla människor. Amen.